

Б. М. Орловський
д.ю.н., доц.

КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ЖІНОЧІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Жіноча злочинність є одним із спеціальних різновидів злочинності у кримінологічній науці, протидія якій вимагає комплексного підходу із застосуванням соціальних, економічних, правових та інших заходів. Приріст жіночої злочинності у державі завжди пов'язаний із негативними тенденціями розвитку суспільства, падінням економіки та соціальних стандартів, розпадом сімей і соціальних структур, втратами моральних цінностей тощо. Тому розробка та формування ефективних заходів протидії жіночій злочинності має важливе значення для зупинення розвитку такої злочинності та мінімізації її наслідків у соціальній життєдіяльності суспільства.

Заходи протидії жіночій злочинності можна поділити на певні групи (соціальні, економічні, правові тощо), в залежності від напрямку їх впливу.

Першочерговими виступають соціальні заходи, які допомагають зменшити поширення жіночої злочинності. До них відносяться: 1) боротьба та активна протидія насильству у сім'ї, формування у складі райвідділів поліції спеціальних секторів дізнавачів, працівники яких займалися б питаннями протидії домашньому насильству [1]; 2) створення спеціально уповноважених органів для захисту прав жінок, наприклад «Офісу жіночого омбудсмена», що забезпечуватиме реалізацію антидискримінаційної політики; 3) постійне проведення серед жінок інформаційних та освітніх заходів, спрямованих на поширення негативної інформації про тяжкі наслідки наркотичної та алкогольної залежності; 4) збереження високого рівня освіти у державі, надання можливості якомога більшій кількості жінок отримати вищу освіту за відповідним напрямом [2, с. 198]; 5) зупинення діяльності антигромадських організацій, що спрямовані на розпалювання дискримінаційної політики відносно жінок; 6) активна протидія поширенню

антисупільного або ж аморального контенту у соціальних мережах та засобах масової інформації, блокування каналів, що поширюють такий негативний контент.

Не менш важливими є економічні заходи, які мають превентивне значення для зниження економічних подразників жіночої злочинності. Такі економічні заходи мають включати: а) формування ринку вакансій для жінок, в тому числі вакансій на посадах державної служби для зниження випадків безробіття серед них; б) підвищення соціальних стандартів для жінок, а саме соціальної допомоги жінкам при народженні та вихованні дітей [3, с. 204], соціальних пенсій самотніми матерями, матерями з дітьми-інвалідами, багатодітним та малозабезпеченим сім'ям тощо; в) активну протидію «неофіційному» ринку праці, усунення випадків неофіційного працевлаштування жінок без мінімальних соціальних стандартів (особливо актуально у сільській місцевості на сезонних роботах із неофіційною оплатою).

Правові заходи включають у себе розробку та прийняття окремих законодавчих актів, які стосуються протидії жіночій злочинності. З метою систематизації запобіжних та профілактичних заходів протидії жіночій злочинності є раціональним прийняття окремого Закону України «Про основи протидії жіночій злочинності», який би міг мати у своїй структурі наступні розділи:

1. «Загальні положення» із визначенням базових правових термінів у сфері протидії жіночій злочинності, таких як «жіноча злочинність», «детермінанти жіночої злочинності», «особа жінки-злочинця», «профілактика жіночої злочинності», «запобігання жіночій злочинності» тощо;

2. «Суб'єкти протидії жіночій злочинності», у якому варто було б сформувавши чіткий перелік державних органів та установ, що беруть участь у протидії жіночій злочинності, визначити у загальному вигляді їх завдання, принципи діяльності, повноваження та зони відповідальності;

3. «Профілактичні, запобіжні та припинювальні заходи», у якому необхідно визначити перелік заходів, спрямованих на профілактику, запобігання та припинення жіночої злочинності, що мають здійснюватися державними органами та установами відповідно до їх повноважень;

4. «Особа жінки-злочинця та її правовий статус», у якому доцільно описати та сформуванати перелік основних прав та обов'язків жінки, щодо якої здійснюється застосування профілактичних, запобіжних чи припинювальних заходів, розкрити основи її правового статусу;

5. «Відповідальність за порушення у сфері протидії жіночій злочинності», у якому сформуванати основні питання щодо притягнення до відповідальності жінки-злочинця або ж посадових осіб державних органів, які здійснили порушення норм, що закріплені у вказаному законі.

6. «Прикінцеві та перехідні положення», у яких визначити особливості вступу вказаного Закону за часом у дію й порядок набрання чинності.

Висновки. Отже, за результатами проведеного кримінологічного дослідження, були виділені та розкриті соціальні, економічні та правові групи запобіжних заходів, що забезпечують комплексну протидію розвитку жіночої злочинності. У межах правових заходів розробка та прийняття окремого Закону України «Про основи протидії жіночій злочинності», на думку автора, забезпечить єдиний консолідований підхід до формування ефективної кримінально-правової політики держави щодо протидії жіночій злочинності на різних етапах її розвитку.

Список використаної літератури

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України № 2229-VIII від 07.12.2017 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Стор. 32. Ст. 35.
2. Гапека Т. В. Перспективи протидії жіночій злочинності в Україні. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*. 2011. № 3. С. 195–199.
3. Продан Т. В. Механізм запобігання жіночій насильницькій злочинності. *Підприємство, господарство і право*. 2020. № 9. С. 203–208.